

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 428/2016-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. novembra 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Rudolfa Tkáčika o sťažnosti obchodnej spoločnosti PETRODOM trade, s. r. o., Mikulášska 1, Bratislava, zastúpenej advokátom JUDr. Tomášom Vaňom, advokátska kancelária, Námestie SNP 23, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžr 94/2014 z 23. marca 2016 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti PETRODOM trade, s. r. o., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžr 94/2014 z 23. marca 2016 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžr 94/2014 z 23. marca 2016 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 428/2016-11 z 12. mája 2015 prijal na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti PETRODOM trade, s. r. o., Mikulášska 1, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Sžr 94/2014 z 23. marca 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Z obsahu podanej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka podala na Krajskom súde v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu – Okresnému úradu Ilava, katastrálnemu odboru (ďalej len „správny orgán“). Krajský súd v uvedenej veci vedenej pod uznesením č. k. 15 Sp 14/2014-15 z 20. mája 2014 rozhodol o zastavení konania pre späťvzatie opravného prostriedku sťažovateľkou. Proti označenému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ho odmietol ako oneskorene podané. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd pri posúdení otázky včasnosti odvolania vychádzal len z pečiatky pošty na obálke pripojenej k odvolaniu bez ďalšieho skúmania.

Sťažovateľka v sťažnosti tvrdí, že v dôsledku nesprávneho zistenia najvyššieho súdu týkajúceho sa podania jej odvolania na poštovú prepravu bola ukrátená o meritórne preskúmanie jej odvolania, keďže najvyšší súd ho odmietol z procesného dôvodu oneskoreného podania. Sťažovateľka v tejto súvislosti k sťažnosti pripojila aj dôkaz – kópiu podacieho lístku, kópiu obálky, ako aj kópiu doručenky, z ktorých má vyplývať, že jej odvolanie bolo podané včas. Sťažovateľka poukázala aj na nález Ústavného súdu českej republiky vo veci sp. zn. IV. ÚS 325/96 z 8. decembra 1997, v zmysle ktorého rozhodujúcim pre zachovanie lehoty na podanie opravného prostriedku je v zmysle poštového poriadku podací lístok, ktorým pošta potvrdzuje príjem doporučenej zásielky.

V nadväznosti na to ďalej poukázala aj na judikát najvyššieho súdu (R 34/1978), v zmysle ktorého ak sa podanie adresované súdu odovzdá pošte na prepravu ako doporučená zásielka, nie je z hľadiska zistenia dátumu odoslania zásielky rozhodujúca len podacia pečiatka na obálke zásielky. Sťažovateľka tvrdí, že napadnuté uznesenie vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu veci a jeho nesprávneho právneho posúdenia veci, v dôsledku nedostatočného postupu najvyššieho súdu pri zisťovaní skutkového stavu, pričom sťažovateľka poukazuje na to, že najvyšší súd svoje rozhodnutie oprel o jediný dôkaz, aj to o dôkaz, ktorý nemožno považovať za relevantný v zmysle citovanej judikatúry, preto je presvedčená o tom, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jej označených práv.

Ústavný súd po prijatí sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie 31. augusta 2016 vyzval najvyšší súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti a oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Vyjadrenie najvyššieho súdu bolo ústavnému súdu doručené 22. septembra 2016. Predsedníčka najvyššieho súdu k veci uviedla, že *„najvyšší súd pri posudzovaní včasnosti odvolania nemal tvrdený podací lístok k dispozícii a po zistení obsahu spisu Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 15Sp/14/2014 (podľa pripojenej obálky) dospel k záveru, že odvolanie bolo podané oneskorene. Napadnutým uznesením preto odvolanie navrhovateľa podľa § 218 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP ako oneskorene podané odmietol.“*.

V závere svojho vyjadrenia predsedníčka krajského súdu vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku doručenom ústavnému súdu 31. júla 2015 zotrval na dôvodoch podanej sťažnosti a vyjadril súhlas s upustením od verejného pojednávania vo veci v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej

republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy),

a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy) (napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01).

Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre pravidelne pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

Všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodit' z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci. A preto z týchto hľadísk posudzoval ústavný súd aj sťažovateľkou napadnuté uznesenie najvyššieho súdu.

Sťažovateľka tvrdila, že najvyšší súd formalisticky a nedostatočne zistil skutkový stav pri posúdení otázky včasnosti jej opravného prostriedku – odvolania, v dôsledku ktorého nedošlo k meritórnemu preskúmaniu jej odvolania. Na ten účel ústavnému súdu predložila kópiu obálky, doručenky, ako aj podacieho lístku, z ktorých vyplývajú tieto skutočnosti.

Na rube obálky, ktorej kópiu si ústavný súd obstaral v súčinnosti s krajským súdom, sa nachádza okrúhla poštová pečiatka, na ktorej je uvedené čitateľné označenie „24-6 14.13“, z ktorého vychádzal najvyšší súd pri posudzovaní včasnosti podania odvolania. Na líci obálky sa nenachádza pečiatka prijímacej pošty, ale obálka je označená identifikačnou nálepkou registrovanej pošty Bratislava 31 s jedinečným číslom, ktoré sa zhoduje s číslom uvedeným na kópii predloženého podacieho lístku, na ktorom je ako odosielateľ označená sťažovateľka a adresátom je krajský súd. Z kópie podacieho lístku ďalej vyplýva, že zásielka bola prijatá 23. júna 2014 na pobočke pošty Bratislava 31. Z odtlačku prezentačnej pečiatky krajského súdu na kópii doručenky, kde je ako adresát zásielky označený krajský súd s uvedením spisovej značky 15 Sp/14/2014-15 a ako adresát doručenky je označená sťažovateľka, vyplýva, že predmetná zásielka sťažovateľky bola krajskému súdu doručená 24. júna 2014. Uvedené potvrdzuje aj odtlačok prezentačnej pečiatky krajského súdu na samotnom odvolaní, kde je uvedený zhodný dátum doručenia odvolania krajskému súdu.

Vychádzajúc z uvedených zistení je potrebné konštatovať, že zásielka sťažovateľky bola podaná na poštovú prepravu skutočne 23. júna 2014, tak ako to tvrdila sťažovateľka, a nie 24. júna 2014, ako to ustálil najvyšší súd. Najvyšší súd vychádzal len z pečiatky uvedenej na rube obálky „24-6 14.13“, pričom z kópie líca obálky vyplýva, že zásielka bola podaná na pošte v Bratislave. Na obálke sa prezentačná pečiatka krajského súdu

nenachádza, ale na odvolaní, ktoré bolo obsahom obálky, sa nachádza prezentačná pečiatka súdu s dátumom 24. jún 2014. Vychádzajúc z týchto skutočností ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd nedostatočne skúmal a ustálil ako deň podania zásielky na poštovú prepravu 24. jún 2014, hoci z prezentačnej pečiatky krajského súdu uvedenej na samotnom odvolaní vyplývalo, že zásielka bola krajskému súdu doručená v ten istý deň, ako bol deň podania odvolania na poštovú prepravu, čo je nepravdepodobné aj vzhľadom na skutočnosť uvedenú na obálke, že zásielka bola zaregistrovaná na pošte Bratislava 31.

Keďže záver najvyššieho súdu o oneskorenosti podania odvolania na prepravu je preukázateľne mylný, o čom sa presvedčil aj ústavný súd na základe podkladov, ktoré mal k dispozícii, preto dôvody, na ktorých stojí napadnuté uznesenie, sú neudržateľné.

Pokiaľ ide o obranu najvyššieho súdu, že nemal tvrdený podací lístok k dispozícii, a po zistení obsahu spisu krajského súdu sp. zn. 15 Sp 14/2014 (podľa pripojenej obálky) dospel k záveru, že odvolanie bolo podané oneskorene. Takýto záver je podľa ústavného súdu povrchný a neobstojí, pretože najvyšší mal indíciu o nepravdepodobnosti takéhoto záveru o oneskorenosti podania odvolania z už uvedených dôvodov, ktoré priamo vyplývali zo súdneho spisu.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru o porušení označených práv sťažovateľky napadnutým uznesením najvyššieho súdu (bod 1 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s ustanovením § 56 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, bolo pre dovŕšenie ochrany porušených práv potrebné využiť aj právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy,

resp. podľa § 56 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde, a preto zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

V ďalšom postupe je najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde). Najvyšší súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde).

III.

Podľa §36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Keďže sťažovateľka si náhradu trov konania neuplatnila, ústavný súd o náhrade trov nerozhodoval.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. novembra 2016